

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ПУЛЮЯ

ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ:
ФІНАНСОВО-ОБЛІКОВО-
АНАЛІТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Тези доповідей всеукраїнської наукової
конференції
17-20 вересня 2009 року,
Тернопіль-Буковель

Тернопіль
2009

З М І С Т

Передмова	4
Людмила Артеменко, Наталія Мариненко. Методи нейтралізації фінансових ризиків у менеджменті	5
Вікторія Вовк. Ідентифікація ризиків у роботі аналітика	7
Надія Голда. Ризики у рекламній діяльності та методи їх усунення	9
Віталій Горшинський. Окремі аспекти обліку непрямих витрат на виробництво швейної продукції	12
Зіновій Гуцайлюк. Наука про ризики: виникнення та етапи розвитку	14
Ольга Дячун. Сутність економічного ризику та його оцінка	16
Анатолій Загородній, Любомир Пилипенко. Вплив економічної кризи на рівень ризиків в аудиті	19
Тетяна Королук, Світлана Хрупович. Ризики: сутнісний аналіз	21
Олег Кузьмін, Ольга Мельник. Ризики як об'єкти діагностики на підприємствах	23
Інна Лазаришина. Економічні ризики в аналізі	25
Леся Марущак. Вплив економічних ризиків на діяльність суб'єктів господарювання	26
Роман Мачуга. Інтелектуальний аналіз даних в управлінні економічними ризиками	28
Віталій Мельник. Аналітична база показників як основа створення ефективної системи управління підприємством	30
Євген Мних. Ризики аналітичних доведень і обґрунтувань	32
Галина Нагорняк, Ірина Нагорняк. Страхування як ефективний шлях протидії ризикам і ліквідації їх негативних наслідків	34
Ольга Павликівська, Богдан Сидяга. Моделювання ризиків при прийнятті облікових рішень	36
Василь Рудницький. Експертно-аналітична оцінка аудиторського ризику	39
Тарас Рудницький. Принципи побудови управлінського обліку в будівельній компанії за умов реалізації ризикоорієнтованого менеджменту	42
Світлана Семенюк. До питання управління маркетинговими ризиками	45
Галина Ціх. Інвестиційні ризики та методи їх зниження	47
Роман Федорович. Використання параметричного аналізу для оцінки ризиків формування і використання фінансових ресурсів	49

ВИКОРИСТАННЯ ПАРАМЕТРИЧНОГО АНАЛІЗУ ДЛЯ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ

Для процвітання бізнесу нинішні підприємства зобов'язані постійно підтримувати стійкий рівень платоспроможності, адже щоденно виникає необхідність у розрахунках з постачальниками, працівниками, податковими органами, фінансово-кредитними та іншими установами й організаціями. Згадані розрахунки проводяться за зобов'язаннями, термін сплати яких настав, через використання наявної суми грошових коштів. Таким чином, співвідношення певних елементів джерел формування і використання фінансових ресурсів є важливим напрямком аналітичного дослідження з метою уникнення ризиків.

У ринкових умовах господарювання досить часто використовується правило: фінансування оборотних активів здійснюється переважно за рахунок позикового капіталу, тоді як формування необоротних активів – через використання власного капіталу. Такий підхід дає змогу суб'єктам господарювання контролювати свою ліквідність та платоспроможність і ранжувати альтернативні події залежно від ступеня ризику.

Важливим абсолютним показником при аналізі співвідношення джерел формування і використання фінансових ресурсів є власні оборотні кошти.

Відповідно до П(С)БО 2 “Баланс” власні оборотні кошти підприємства становлять суму між підсумками розділів “Власний капітал”, “Забезпечення наступних витрат і платежів” та “Довгострокові зобов'язання” з подальшим коригуванням її на величину необоротних активів.

Деякі економісти зазначають інший метод розрахунку: із суми оборотних активів та витрат майбутніх періодів віднімають суму поточних зобов'язань та доходів майбутніх періодів.

Виходячи з рівності підсумку активів пасивам значення розрахованого показника не змінюється.

Оцінка власних оборотних коштів полягає у визначенні суми оборотних активів, які фінансуються за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань. Позитивне значення показника означає не

лише здатність господарюючого суб'єкту оплачувати поточні борги, а й можливість проведення диверсифікації виробництва. Диверсифікація є ефективним методом зниження ризику. Підприємство, яке вміло диверсифікує джерела фінансування, активи, види діяльності, досягає успіху, оскільки рівномірно розподіляє ризики.

На підставі визначеної суми власних оборотних коштів стає можливим обчислення коефіцієнту маневреності власного капіталу та коефіцієнту забезпечення оборотних активів власними коштами, які логічно доповнюються коефіцієнтом структури довготермінових вкладень та коефіцієнтом інвестування.

**Показники співвідношення джерел формування
і використання фінансових ресурсів**

Показник	Методика розрахунку	Опт. знач.	Характеристика
1. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	$\frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Джерела власних коштів}}$	> 0,1	Характеризує частку власних обігових коштів у власному капіталі
2. Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	$\frac{\text{Власні обігові кошти}}{\text{Оборотні активи}}$	> 0,1	Абсолютна можливість перетворення активів у ліквідні кошти
3. Коефіцієнт структури довготермінових вкладень	$\frac{\text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Необоротні активи}}$	< 0,3	Відображає фінансування необоротних активів за рахунок довгострокових зобов'язань
4. Коефіцієнт інвестування (відношення власного капіталу до необоротних активів)	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Необоротні активи}}$	> 0,6	Характеризує частку необоротних активів, профінансованих власним капіталом підприємства

Отже, фінансово стійким вважається таке підприємство, яке за рахунок власних коштів покриває кошти, вкладені в активи (основні засоби, нематеріальні активи, оборотні кошти).

Однак, окрім зазначених підходів важливе місце займає впровадження такої розрахунково-платіжної дисципліни, яка б не

допускала виникнення невиправданої як дебіторської так і кредиторської заборгованостей так і фінансових ризиків.

Саме тому для уникнення фінансових ризиків слід проводити оцінку фінансових ресурсів за допомогою визначення коефіцієнту співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості.

$$K_{ДЗ/КЗ} = \frac{ДЗ}{КЗ}$$

де $K_{ДЗ/КЗ}$ – коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості;

$ДЗ$ – поточна дебіторська заборгованість;

$КЗ$ – поточна кредиторська заборгованість.

Нормативне значення згаданого показника повинно дорівнювати одиниці, оскільки в цьому випадку погашення кредиторської заборгованості буде повністю забезпечене дебіторською заборгованістю, а фінансові ризики мінімізовані. Перевищення зазначеного рівня свідчитиме про нагромадження дебіторської заборгованості, що є наслідком незадовільної роботи з існуючими покупцями. У цьому випадку підприємству доцільно посилити увагу до своїх дебіторів, запроваджуючи авансові внески, знижки на продукцію відповідно до термінів сплати, а на майбутнє перед заключенням угод для співробітництва варто переглядати рівень платоспроможності партнера, його ділову репутацію.

Якщо ж розраховане значення коефіцієнту співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості буде складати менше 1, це є свідченням того, що на підприємстві виникли складнощі з поточними розрахунками і, як наслідок, – платоспроможністю, тобто ймовірністю фінансових ризиків.

Розглянуті напрямки проведення параметричного аналізу джерел формування і використання фінансових ресурсів підприємств, а також їх співвідношення об'єднують точки зору більшості вчених-аналітиків. Подібний підхід дозволить не тільки в стислі терміни і без додаткових витрат оцінити джерела фінансових ресурсів за допомогою коефіцієнтів, але й дасть змогу оперативніше впливати на краще функціонування підприємства з метою уникнення фінансових ризиків.